

VAKINHOUDELIJK HANDELEN ALS TA

Boom**beroepsonderwijs**

COLOFON

Boom Beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur: Saskia Klomps

Tekstuele en redactionele bijdragen: Anita Visser van Meegeren

Inhoudelijke redactie:

Dental Best Practice - Paul van der Stelt, Tanja Wildschut, Stella van Hoeve,
Yolande Coelen, Bibianne de Zwart, Lies Ligtfoot, Marjo Riebergen
Topmondzorg - Daniëlle Boonzaaijer

Titel: Vakinhoudelijk handelen als TA
ISBN: 978 90 372 6458 6
Eerste druk/eerste oplage

Bronvermelding: Cavex

Please, have a seat © Anita Visser van Meegeren ISBN: 9789082488746
Anita Visser van Meegeren aanvaardt geen aansprakelijkheid voor
druk-/spel-/zetfouten en/of andere onvolkomenheden.

© 2024 Boom Beroepsonderwijs | Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van een (of meerdere) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in

het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom Beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUD

Voorwoord	7
Thema 1 Kennismaking mondzorgpraktijk	13
1.1 Interne rollen	14
1.2 Tandartsassistent	16
1.3 Balieassistent	18
1.4 Preventieassistent	21
1.5 Mondhygiënist	23
1.6 De mondzorgpraktijk	25
1.7 Externe rollen	31
1.8 Begrippenlijst	36
Thema 2 Anatomie en pathologie	39
2.1 Zenuwen hoofd- en halsgebied	40
2.2 Beenderen hoofd- en halsgebied	42
2.3 De spieren	45
2.4 De mondholte	48
2.5 De speekselklieren	50
2.6 De tong	53
2.7 Lymfatisch systeem	56
2.8 Pathologie	57
2.9 Begrippenlijst	62
Thema 3 Chirurgische behandelingen	69
3.1 Chirurgische ingrepen	70
3.2 Anesthesie	88
3.3 Prikaccidenten	91
3.4 Begrippenlijst	93
Thema 4 Endodontologie	97
4.1 De pulpa	98
4.2 Dentogene pijn	101
4.3 Onderzoek voor de juiste behandeling	104
4.4 Endodontische behandeling	109
4.5 Begrippenlijst	132

Thema 5	Het gebit	139
5.1	Functie van het gebit	140
5.2	Bouw van het gebit	140
5.3	Anatomie van de gebitselementen	146
5.4	Aanduiding van de gebitselementen	152
5.5	Ontwikkelingsfasen gebit	155
5.6	Benaming van vlakken en restauraties	158
5.7	Overgang melkdentitie naar volwassen dentitie	162
5.8	De gebitsbogen	163
5.9	Begrippenlijst	165
Thema 6	Implantologie	171
6.1	Geschiedenis implantologie	172
6.2	Implantaat	173
6.3	Sinus-liftprocedure	179
6.4	Botregeneratie voor implantaten	181
6.5	Onderzoeks- en operatieve fase	184
6.6	Steriel werken en instrumentarium	192
6.7	Restauratiefase	200
6.8	Kosten en nazorg	204
6.9	Complicaties	206
6.10	Begrippenlijst	209
Thema 7	Kroon- en brugwerk	215
7.1	Kroon- en brugwerk	216
7.2	Kronen	216
7.3	Preparatie en opbouw element	226
7.4	Afdrukpreparatie	230
7.5	Afdrukken kroon	233
7.6	Kleur bepalen	243
7.7	Beet bepalen	244
7.8	Noodkroon en definitieve kroon	245
7.9	Bruggen	249
7.10	Begrippenlijst	253
Thema 8	Medicatie en pathologie	257
8.1	Pathologie	258
8.2	Orale pathologie	266
8.3	Basiskennis van geneesmiddelen	284
8.4	Werking van geneesmiddelen	288

8.5	Soorten geneesmiddelen	296
8.6	Geneesmiddelen in de tandheelkunde	301
8.7	Recepten klaarmaken voor de apotheek	305
8.8	Begrippenlijst	308
Thema 9 Orthodontie		315
9.1	Orthodontie	316
9.2	Orthodontische behandelingen	317
9.3	Orthodontische afwijkingen	318
9.4	Beugels	323
9.5	Begrippenlijst	333
Thema 10 Prothetiek		337
10.1	Prothetiek	338
10.2	Afdruklepels	353
10.3	Een afdruk maken	356
10.4	Implantologie	360
10.5	Begrippenlijst	362
Thema 11 Restauratieve behandelingen		365
11.1	Medische anamnese en diagnose	366
11.2	Cariës	373
11.3	Restauratieve behandelingen	375
11.4	Anesthesie	402
11.5	Begrippenlijst	413
Thema 12 Röntgen		417
12.1	Röntgen	418
12.2	Richtlijn Tandheelkundige Radiologie	427
12.3	Intraorale opnametechnieken	437
12.4	Extraorale opnametechnieken	443
12.5	Voorwaarden mondzorgpraktijk	446
12.6	Fouten herkennen	448
12.7	Begrippenlijst	452
Index		456

VOORWOORD

Digitale leeromgeving

Bij dit boek hoort een digitale leeromgeving. Daar vind je per thema alle kritische beroepssituaties, opdrachten, filmpjes, formulieren, pdf's, bijlagen of een link naar een website. Om hier te komen ga je naar Boomdigitaal.nl.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar Boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

Belangrijk om te weten

Angerenstein Assistent in de gezondheidszorg is een complete serie leermiddelen voor de volgende drie kwalificatiedossiers:

- Tandartsassistent
- Doktersassistent
- Apothekersassistent.

Voor de Assistent in de gezondheidszorg zijn vakkennis en vaardigheden van uiteenlopende onderwerpen van groot belang. Dit vormt de basis voor het handelen in de beroepspraktijk, waarbij de patiënt of zorgvrager met zijn wensen en behoeften centraal staat. De bronnenboeken van Angerenstein Assistent in de gezondheidszorg bevatten alle benodigde theorie voor de beginnende beroepsbeoefenaar. Onthoud dat je als Assistent in de gezondheidszorg altijd zeven rollen hebt. Je bent naast zorgverlener, je belangrijkste rol, communicator, samenwerkingspartner, reflectieve EBP-professional, gezondheidsbevorderaar, organisator en professional & kwaliteitsbevorderaar. We noemen dit CanMEDS-rollen.

De serie leermiddelen voor de drie kwalificatiedossiers Tandarts-, Dokters- en Apothekersassistent bestaan elk uit vier bronnenboeken met online aanvullende verwerkingsopdrachten, kritische beroepssituaties, multimedia en toetsen. Voor de tandartsassistent zijn dat:

1. Vakinhoudelijk handelen als TA
2. Communiceren als TA
3. Samenwerken & Organiseren als TA
4. Gezondheidsbevorderend & Professioneel handelen als TA.

Daarnaast is er ook nog een *Gemeenschappelijk basisprogramma AG*, met daarin opgenomen de overlap van kennis en vaardigheden die er is binnen de drie AG-opleidingen.

Je gaat nu aan de slag met *Vakinhoudelijk handelen als TA*.

Elk bronnenboek bestaat uit verschillende thema's die zijn gekoppeld aan één of meerdere werkprocessen uit het kwalificatiedossier.

Hieronder tref je per thema aan met welk(e) werkproces(sen) deze uitgave is gekoppeld:

ASSISTENT IN DE GEZONDHEIDSZORG		B1-K1-W1	B1-K2-W1	B1-K2-W2	B1-K3-W1	B1-K3-W2
Vakinhoudelijk handelen als Tandartsassistent						
1	Kennismaking mondzorgpraktijk	x	x	x	x	x
2	Anatomie en pathologie	x	x	x	x	
3	Chirurgische behandelingen			x	x	x
4	Endodontologie			x	x	
5	Het gebit	x	x	x	x	
6	Implantologie			x	x	x
7	Kroon- en brugwerk			x	x	x
8	Medicatie en pathologie	x			x	x
9	Orthodontie			x	x	x
10	Prothetiek			x	x	x
11	Restauratieve behandelingen			x	x	x
12	Röntgen		x	x	x	x

Vakinhoudelijk handelen als TA

Vakinhoudelijk handelen als TA is een van de vijf boeken voor de opleiding Tandartsassistent. Dit bronnenboek bevat de basiskennis over de onderwerpen:

1. Kennismaking mondzorgpraktijk
2. Anatomie en pathologie
3. Chirurgische behandelingen
4. Endodontologie
5. Het gebit
6. Implantologie
7. Kroon- en brugwerk
8. Medicatie en pathologie
9. Orthodontie
10. Prothetiek
11. Restauratieve behandelingen
12. Röntgen

Opbouw theorie

Elk thema wordt aangeboden op basis van de volgende structuur:

1. Inleiding
2. Kritische beroepssituatie
3. Verwerkingsopdrachten
4. Begrippentrainer
5. Theorie
6. Toets.

1. Inleiding

Waar gaat dit thema over en wat ga je ontwikkelen en leren aan vaardigheden en kennis?

2. Kritische beroepssituatie

De kritische beroepssituatie (KBS) introduceert een dilemma of een beroepssituatie uit de beroepspraktijk waar je mee aan de slag gaat aan de hand van vragen: oriëntatie, probleem en interventies.

3. Verwerkingsopdrachten

We variëren in de opdrachtvormen. Door voldoende afwisseling blijft het materiaal zo aantrekkelijk voor je.

De opbouw van verwerkingsopdrachten ziet er als volgt uit:

- **Prikkelende stelling**
De stelling is bedoeld voor de docent om het thema mee te kunnen openen en jou te activeren. De stelling moet leiden tot een discussie en zal uitdagend zijn.
- **Opwarmen en oriënteren**
De eerste opdracht is altijd een activerende werkvorm, die in groepsverband gedaan moet worden en die aansluit op de stelling.
- **Weten en begrijpen**
Een opdracht bevat meerdere vragen. Hier kunnen verschillende opdrachtvormen voor worden gebruikt (invulvraag, verbindvragen, puzzel, schema's of een samenvatting/infographic/poster maken enzovoort).
- **Analyseren en toepassen**
Hier gaat het erom bestaande kennis te verdiepen en te verbreden en toe te passen. Vragen naar aanleiding van casuïstiek. Een variatie aan werkvormen is mogelijk (doe-opdrachten, oefentoetsvragen).
- **Verdiepen en creëren**
Hier gaat het erom bestaande kennis te verdiepen en te verbreden. Met de nadruk op het creëren van nieuwe oplossingen, voorstellen en aanpassingen.
- **Evalueren en reflecteren**
Via steeds verschillende opdrachtvormen reflecteer je op je eigen leerproces binnen een thema.

4. Begrippentrainer

Bij elk thema is er een begrippentrainer opgenomen. Hiermee train je op interactieve wijze de belangrijkste begrippen uit het thema.

Tip

In de thema's kom je veel verschillende begrippen tegen (vakjargon). In de begrippenlijsten wordt een groot aantal hiervan uitgelegd. Sommige begrippen kom je ook in andere thema's tegen en worden daar uitgebreid verklaard. Maak er een gewoonte van om begrippen die je niet kent en die niet in de begrippenlijst voorkomen, op te zoeken. Noteer ze bijvoorbeeld in een apart schrift of sla ze digitaal op. Lees kritisch en herhaal begrippen. Door herhaling onthoud je het meest!

5. Theorie

De theoriebronnen geven beknopt en eenvoudig de benodigde achtergrondinformatie. Je verzamelt daarnaast zelf aanvullende informatie, uit de beroepspraktijk, die je nodig hebt voor de uitwerking van de opdrachten.

6. Toets

Test je kennis via een toets, het laatste onderdeel van een thema. Deze toets bevat 15 vragen. Hiermee kun je de opgedane theoretische kennis checken.

Vakmatig Engels in de mondzorg: Please, have a seat©

Veel tandartspraktijken hebben vandaag de dag een internationaal patiëntenbestand. Ongeacht de taal die iemand spreekt wordt elke patiënt met evenveel zorg en aandacht behandeld. Vaak wordt bij een anderstalige patiënt het Engels als communicatiemiddel gebruikt, maar de communicatie verloopt dan niet altijd even soepel. Wanneer de patiënt een ‘native speaker of English’ is, zal hij/zij misschien te snel praten om hem/haar goed te kunnen verstaan en te antwoorden. In andere gevallen is het Engels ook voor de patiënt een ‘vreemde taal’.

Aan basiskennis van de Engelse taal heb je bij de uitoefening van je vak in het Engels dan vaak niet genoeg. Professioneel communiceren over mondgezondheid, tandheelkundige zorg en de Nederlandse praktijkvoering is immers heel wat anders dan een gesprekje over koetjes en kalfjes!

Binnen verschillende thema's biedt deze methode vakmatige casussen en theorie, woordenlijsten en vragenlijsten die toepasbaar zijn op de gangbare werkwijze in een tandarts- of mondzorgpraktijk. Zonder op de stoel van de zorgverlener te gaan zitten, doorloopt deze methode de dagelijkse praktijkvoering in het Engels. Lezend en lerend over herkenbare praktijksituaties, helpt de herkenning jou om je het Engelse vakmatige taalgebruik eigen te maken, net zoals je de Nederlandse vaktermen hebt aangeleerd. Je leert de (zorg)vraag van een patiënt te begrijpen en op een professionele wijze in eenvoudig Engels te beantwoorden. Door middel van leren, oefenen en herhalen integreer je professioneel Engels in je systeem en leer je soepel schakelen tussen het Nederlands en het Engels.

So, let's go the extra mile and bring your English in dental care to a next level.